

4. ЕКОНОМІКА, ПЛАНУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗЯХ

УДК 339 (075)

Доц. Т.Ю. Туниця, д-р екон. наук;
магістр Н.М. Борис – НЛТУ України, м. Львів

АНАЛІЗ ЕКСПОРТУ ДЕРЕВИННОЇ ПРОДУКЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА "ЛЬВІВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"

Проведено аналіз експортної діяльності ДП "Львівське лісове господарство" та розраховано головні показники, що її характеризують. Наведено причини зміни показників експортної діяльності підприємства та запропоновано заходи для покращення його зовнішньоекономічної діяльності.

Ключові слова: необроблена деревина, зовнішні ринки, продаж деревини на експорт, динаміка експорту.

Постановка досліджуваної проблеми. Сучасні процеси глобалізації вимагають від вітчизняних підприємств виходу на міжнародні ринки. В їх діяльності значну увагу надають експорту, оскільки вихід підприємства на зовнішні ринки розширює можливості, посилює імідж та покращує його стан загалом.

За останні роки на зовнішньому ринку зростає попит на лісопродукцію. Тому стосовно вдосконалення експортної діяльності підприємства, актуальним є проведення ґрунтовного аналізу реалізації лісопродукції на експорт для розроблення стратегії і напрямків її вдосконалення.

Об'єктом дослідження є аналіз експортної діяльності та головних показників, що її характеризують.

Предмет дослідження – стан та перспективи покращення експортної діяльності ДП "Львівське лісове господарство".

Мета та завдання дослідження полягають в аналізі експортної діяльності ДП "Львівське лісове господарство", виявленні причин конкретних тенденцій та пропонуванні напрямків покращення реалізації лісопродукції на зовнішній ринок.

ДП "Львівське лісове господарство" здійснює реалізацією своєї продукції на зовнішній ринок шляхом виставлення її в асортименті на аукціонах, а також за угодами та контрактами. Експортована підприємством лісопродукція відповідає усім міжнародним вимогам. Контрактами передбачено реалізацію лісоматеріалів на умовах DAF та FCA. Відповідальність за дотримання цих вимог несе підприємство.

Динаміку експорту підприємства за 2006-2010 рр. у вартісному та натуральному вираженні подано на рис. 1.

Аналізуючи зовнішньоекономічну діяльність підприємства за вказаний період, встановлено, що експорт лісопродукції має тенденцію до спаду: обсяг експорту у вартісному відношенні знизився на 30,9 % у 2009 р. та на 0,91 % у 2008 р., порівняно з попередніми роками. У 2010 р. вартість експорту знову знизилася, що свідчить про зниження експорту на 34,51 %, порівняно з 2009 р. Що стосується обсягів експорту в натуральному вираженні, то спостерігається поступове їх зменшення (на 24,71 % у 2009 р. та на 29,65 % у

2008 р. порівняно з експортом у попередніх роках). У 2010 р. обсяги експорту в натуральному вираженні знизилися на 2,71 %, порівняно з обсягами у 2009 р., про що свідчить темп приросту, який становить 97,29 %.

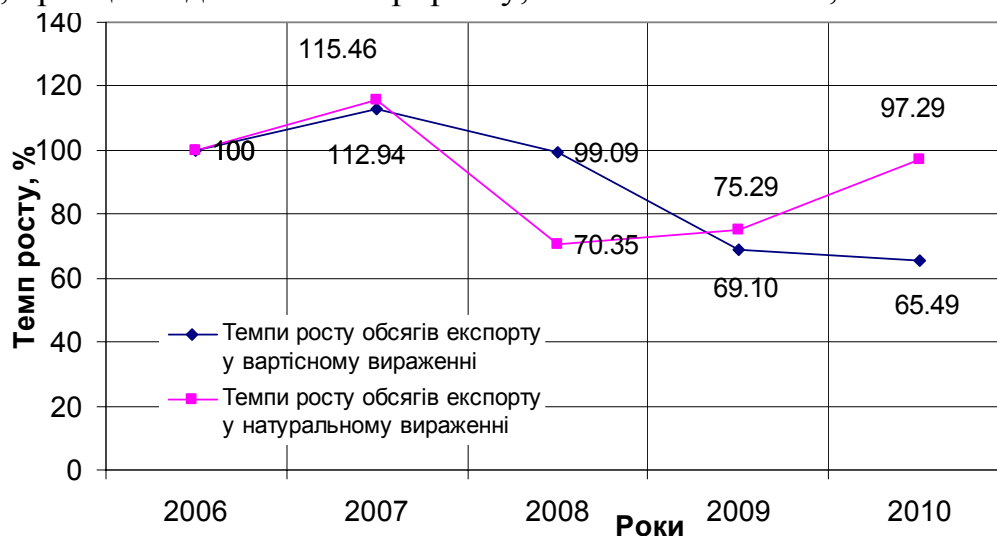

Рис. 1. Темпи приросту обсягів експорту

Така тенденція передовсім пояснюється кризовою економічною ситуацією, у якій сьогодні перебувають усі лісові підприємства. Незначне скорочення обсягів експорту у вартісному вираженні за 2008 р., порівняно з 2007 р., пояснюється достатньо високими цінами на експортну продукцію, які склалися на той період.

На рис. 2 показано зміну часток експорту в загальному обсязі реалізації, з якого видно, що частка експорту була найбільшою у 2008 р. (64,61 % від загального обсягу реалізації), тоді як у 2007 та 2009 рр. вони були приблизно однаковими. У 2010 р. частка експорту підприємства дещо знизилася.

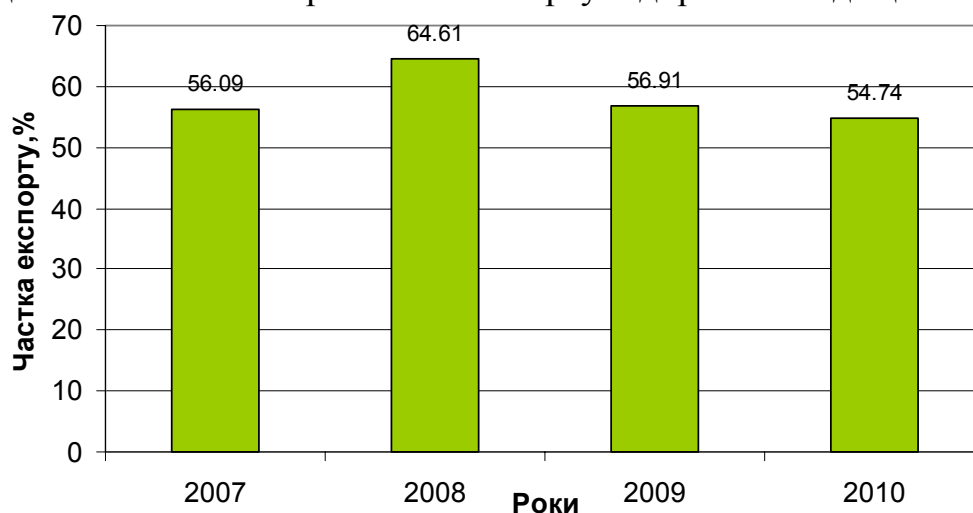

Рис. 2. Частки експорту лісопродукції

На рис. 3 подано динаміку обсягів експорту, виражених в іноземній та національній валютах. З нього видно, що обсяги експорту в гривнях поступово зростали до 2009 р., а у 2010 р. – знизилися. Трохи інша динаміка спостерігається у доларовій валюті: обсяги експорту істотно знижувалися з 2009 р. Такі зміни пов'язані із знеціненням гривні відносно долара і змінами курсу. Зміну обсягів експорту в натуральному вираженні подано на рис. 4, з якого є очевидним істотне зменшення обсягів експорту лісопродукції з 2008 р.

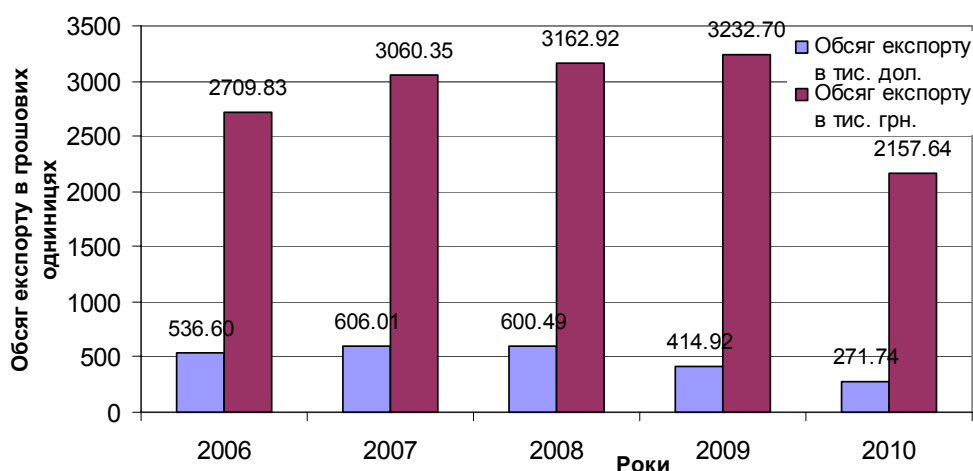

Рис. 3. Обсяги експорту у вартісному вираженні

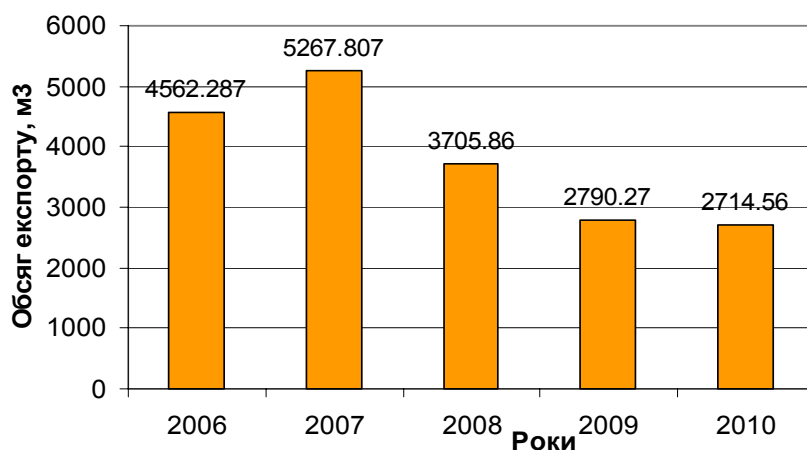

Рис. 4. Обсяги експорту в натуральному вираженні

У табл. 1 подано товарну структуру експортної продукції підприємства за 2006-2010 рр., з якої видно, що у 2006 та 2007 рр. підприємство експортувало необроблені та оброблені лісоматеріали. Найбільшу частку експорту в натуральному та вартісному вираженні становили пиловник бука і дуба, а також заготовки пилені дубові, частка яких зростала.

У 2008-2010 рр. підприємство реалізовувало на експорт лише необроблену деревину, тому найбільшу частку в структурі експорту становили пиловник бука і дуба. У 2008-2009 рр. частка експорту пиловника дуба була більшою, ніж бука, а в 2010 р. частка пиловника бука перевищила частку експорту пиловника дуба як у натуральному, так і у вартісному вираженні.

Для повного аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства важливим є географічна структура експортованої лісопродукції (рис. 5), з якої видно, що споживачами продукції підприємства є широке коло іноземних партнерів. Серед основних покупців можна виділити такі: Алмінаукан Орман (Туреччина), Древнотех (Польща), Заклад Древний (Польща), ООО "Вам Інтернасіон" (Росія), Ебенезер Фінанси (Америка), Древекс (Польща), Ringpol (Польща), Baltic Wood (Польща), Тріганс Компані (Чехія), ЕД-КЕЛ Компані (Румунія), Древексім, Фірма UNIX, Мобіл Інвестінг, Байонне Ворлвайд.

З рис. 5 видно, що у 2006 р. найбільша частка експорту припадала на Польщу (36,39 %) і Туреччину (36,31 %). Трохи меншими були обсяги експорту в Болгарію (10,93 %) та Великобританію (9,65 %), а от в Угорщину та

Італію вони були мінімальними (4,74 % та 1,58 % відповідно). У 2007 р. найбільше продукції експортувалося в Польщу (43,51 %) і Туреччину (30,19 %), а найменше – у Чехію (3,84 %).

Табл. 1. Товарна структура експорту у вартісному та натуральному вираженні, %

Види продукції	Роки									
	2006		2007		2008		2009		2010	
	варт. від-нош.	на-тур. від-нош.	варт. від-нош.	на-тур. від-нош.	варт. від-нош.	на-тур. від-нош.	варт. від-нош.	на-тур. від-нош.	варт. від-нош.	на-тур. від-нош.
Пиловник бук	27,21	33,73	30,61	38,87	23,44	37,25	15,12	22,92	36,40	52,83
Пиловник дуб	30,03	23,63	33,86	22,20	58,99	52,97	54,46	47,82	39,63	24,45
Пиловник ялина	-	-	-	-	-	-	-	-	0,42	0,92
Пиловник модрина	-	-	-	-	-	-	-	-	0,29	0,60
Заготовки пилені дубові	24,22	20,58	13,41	12,71	-	0,96	-	11,36	-	7,93
Техсировина дубова	6,12	4,74	3,65	9,75	0,19	-	5,49	-	5,27	-
Заготовки пилені бука	5,15	-	2,20	6,42	-	-	-	3,96	-	6,05
Дрова технологічні	1,44	8,87	3,35	4,30	-	-	-	-	-	-
Техсировина букова	-	1,18	2,45	1,93	-	4,44	1,14	2,50	2,36	2,84
Фансировина бук	2,02	0,28	3,46	1,91	6,05	3,39	3,18	5,89	5,49	1,73
Фансировина дуб	1,18	4,67	6,95	1,87	9,90	-	17,67	-	8,12	-
Фансировина ясеневі	-	-	-	-	0,62	0,23	-	-	-	-
Пиловник ясеневий	-	-	-	-	0,81	0,75	1,18	1,45	1,96	2,51
Техсировина ясеневі	-	-	-	-	-	-	1,77	4,09	0,07	0,14
Пиломатеріали н/о букові	1,23	0,75	0,06	0,04	-	-	-	-	-	-
Заготовки для піддонів	1,38	1,58	-	-	-	-	-	-	-	-

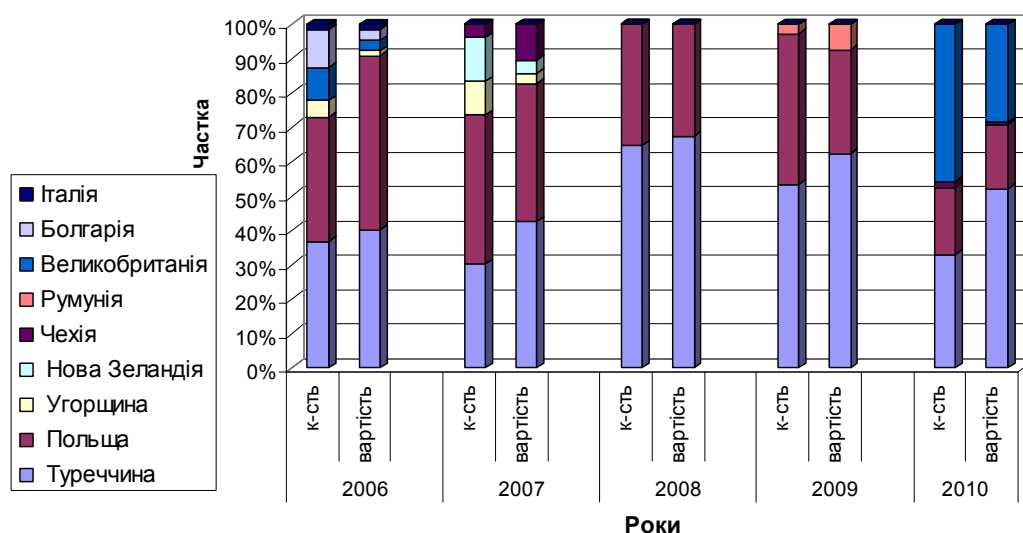

Рис. 5. Географічна структура експорту

Кардинально змінилася географічна структура експорту в 2008 р., коли експорт лісопродукції здійснювався тільки у дві країни: в Польщу (35,35 %) і в Туреччину (64,65 %). У 2009 р. підприємство експортувало лісоматеріали в Туреччину (53,35 %), Польщу (44,07 %) та Румунію (2,57 %).

У 2010 р. географічна структура експорту підприємства дещо розширилася, окрім Туреччини та Польщі, воно експортувало продукцію у Великобританію та Чехію (45,86 % та 1,52 % відповідно). Частки експорту в Туреччину і Польщу дещо знизилися і становили відповідно 32,86 % та 19,76 %.

Для якісної характеристики діяльності ДП "Львівське лісове господарство" на зовнішньому ринку розраховано індекси динаміки експорту товарів за 2007-2010 рр., які подано у табл. 2. Аналізуючи індекси вартості, видно, що вони зменшується у 2009 р. на 30,27 %, порівняно з 2008 р. Це свідчить, що вартість експортованого товару протягом аналізованих років зменшується. Зменшення індексу вартості пов'язано зі скороченням індексів фізичного обсягу та змінами індексу ціни. Таким чином, індекс ціни у 2008 р. зріс лише на 0,87 % порівняно з попереднім роком, а у 2009 р. цей індекс зменшився на 5,94 % порівняно з індексом ціни у 2008 р.

Табл. 2. Показники динаміки експорту лісоматеріалів

№ з/п	Показники	Роки				
		2006	2007	2008	2009	2010
1	Кількість, м ³	4562,287	5267,807	3705,860	2790,270	2714,560
2	Вартість, тис. дол.	536,596	606,002	600,493	414,916	271,742
3	Вартість за базовою ціною, тис. дол.	-	567,570	557,625	409,771	319,553
4	Середня ціна, дол.	-	117,616	115,039	162,039	148,701
5	Вартість за середньою ціною, тис. дол.	-	619,576	426,318	452,132	403,658
6	Індекс вартості	-	1,129	0,991	0,691	0,655
7	Індекс фізичного обсягу	-	1,058	0,92	0,682	0,770
8	Індекс ціни	-	1,068	1,077	1,013	0,850
9	Індекс кількості	-	1,155	0,703	0,753	0,973
10	Індекс структури	-	0,916	1,308	0,906	0,792

Індекс фізичного обсягу за аналізований період також зменшується: на 25,87 % у 2009 р., порівняно з індексом у 2008 р. (13,02 %). Зміни індексу фізичного обсягу відбулися внаслідок зміни індексу кількості й індексу структури. Індекс кількості у 2008 р. зменшився на 19,12 %, порівняно з таким індексом у 2007 р., а у 2009 р. він зростає на 7,11 %, порівняно з індексом попереднього року. Це свідчить, що обсяг експорту в 2009 р. зростає, порівняно з експортом у 2008 р.

Індекс структури експорту в 2008 р. зріс на 42,79 %, порівняно з попереднім роком, а у 2009 р. цей індекс зменшився на 30,73 %, порівняно з 2008 р. У 2007 та 2010 рр. індекс структури є меншим від 1, що свідчить про те, що в межах товарної групи збільшилася частка дешевшої продукції внаслідок зменшення частки дорожчої лісопродукції.

На підставі виконаного аналізу для покращення експортної діяльності ДП "Львівське ЛГ" можна запропонувати такі заходи:

- потрібно більше уваги приділяти аналізу експортної діяльності підприємства, оскільки на сьогодні підприємство, як і всі інші підприємства, перебуває у досить непростому економічному становищі, що пов'язано зі світовою економічною кризою, яка розпочалася в кінці 2008 р. і триває досі;

- підприємству варто експортувати більшу частку обробленої деревини, адже ціни на такий вид продукції є вищими;
- доцільно було би запровадити на цьому підприємстві посаду маркетолога, що дозволило б здійснювати оперативні дослідження і аналіз зовнішнього ринку та попит на деревину. Це дало б змогу підприємству налагодити потрібні контакти з потенційними покупцями на зовнішньому ринку і цим самим збільшити обсяги експорту та покращити експортну діяльність підприємства.

Література

1. Статистична звітність ДП "Львівське лісове господарство".

Тунуця Т.Ю., Борис Н.Н. Анализ экспорта древесной продукции государственного предприятия "Львовское лесное хозяйство"

Осуществлен анализ экспортной деятельности ГП "Львовское лесное хозяйство" и рассчитаны главные показатели, которые её характеризуют. Приведены причины изменения показателей экспортной деятельности предприятия и предложены мероприятия для улучшения его внешнеэкономической деятельности.

Ключевые слова: необработанная древесина, внешние рынки, продажа древесины на экспорт, динамика экспорта.

Tynucia T.Yu., Borys N.M. Export analysis of forest products by state enterprise "Lviv Forestry"

Export analysis by state enterprise "Lviv Forestry" is made and main indicators that it characterized are calculated. The reasons for export indicators change in enterprise are pointed and measures of export improvement are suggested.

Keywords: untitled wood, foreign markets, a sale of wood is on an export, export dynamics.

УДК 332.1 (477.87)

Доц. А.В. Рибчук, д-р екон. наук – Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка

ІННОВАЦІЙНИЙ ХАРАКТЕР ПОСТКРИЗОВОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ВИРОБНИЧОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Розглянуто основні проблеми, пов'язані з використанням інноваційних розробок національного та глобального рівнів з метою післякризового відновлення функцій об'єктів виробничої інфраструктури окремих країн світу.

Ключові слова: інноваційний розвиток, інноваційні розробки, фінансово-економічна криза, виробнича інфраструктура, національні інфраструктурні комплекси.

Постановка проблеми. Фінансово-економічна криза 2008-2009 рр. негативно вплинула на інвестування довготермінових та поточних програм інноваційного розвитку багатьох суб'єктів світового господарства, що своєю чергою ускладнило процес освоєння фундаментальних наукових досліджень. Тому виникає необхідність дослідити можливі напрями, шляхи використання інноваційних важелів активізації функціонування об'єктів виробничої інфраструктури національних економік.

Аналіз останніх публікацій. Кризові явища у світовій економіці призвели до появи багатьох публікацій, де розглянуто програми антикризового оздоровлення національних економік, зокрема інфраструктурних комплексів, через використання сучасного дієвого інструменту – інноваційних розробок.